

afdeling Raad van Bestuur
postzone H1-Q, route 464
afzender Prof.dr. D.H. Biesma
bezoekadres Albinusdreef 2, 2333ZA Leiden
telefoon (071) 526 2584
e-mail d.h.biesma@lumc.nl
onze referentie 36923/2022/DB/DvB
datum 14 januari 2022
onderwerp Felicitatiebrief OC&W
Aantal pagina's 4

aan Dhr. dr. R.H. Dijkgraaf
Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Via r.h.dijkgraaf@minocw.nl

Excellentie, geachte heer Dijkgraaf,

Graag willen we u namens de Universiteit Leiden, de Hogeschool Leiden en het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC) van harte feliciteren met uw benoeming tot minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Wij zijn uitermate verheugd dat er een minister op deze post komt met grote kennis en ervaring op het gebied van onderwijs en wetenschap en met een breed netwerk binnen de relevante organisaties uit het veld.

De actualiteit van vandaag dwingt ons om u meteen aan het begin van uw ministerschap te vragen om op korte termijn een gesprek met ons te hebben. De aanleiding is het besluit dat de vorige minister van VWS aan het einde van 2021 heeft aangekondigd over de toekomst van de kindhartcentra. De minister heeft het voornemen om de kindhartchirurgie en de hartinterventies bij patiënten met een aangeboren hartafwijking te verplaatsen naar het Erasmus MC en UMC Utrecht. De centra in Leiden en Amsterdam (samen CAHAL) en Groningen moeten volgens de minister stoppen met deze vorm van zorgverlening. Dit voornemen heeft grote gevolgen voor het aanbod en de spreiding van complexe kindergeneeskundige ingrepen en voor de verdeling van kinder IC-plekken in Nederland. De kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van zorg wordt hierdoor geraakt; daarover zoeken wij uiteraard het gesprek met de nieuwe minister van VWS. Er zijn echter ook verstrekkende gevolgen voor onderwijs, opleidingen en wetenschap. Wij zien dat deze argumenten geen rol hebben gespeeld in de afwegingen. Daarvoor vragen wij uw aandacht.

Onderwijs en opleidingen

Het verdwijnen van een belangrijk onderdeel van de kindchirurgie uit het LUMC heeft grote impact op het opleiden van (bio)medici en verpleegkundigen in onze regio. Binnen de Universiteit Leiden, het LUMC en het hbo- en mbo-onderwijs hebben we een breed palet aan biomedische opleidingen. Wanneer een onderdeel zoals de kindhartspecialisatie verdwijnt, heeft dat een groot effect op de instroom van studenten. De aantrekkelijkheid om te kiezen voor de regio Leiden om breed opgeleid te kunnen worden, neemt af. Zo heeft de Nederlandse Vereniging van Kindergeneeskunde reeds aangegeven dat de instroom voor de opleiding tot kinderarts moet worden aangepast, waarbij o.a. de Leidse regio minder instroomplaatsen krijgt. De keuze voor de Universiteit Leiden als medische faculteit zal dan minder snel gemaakt worden als de student plannen heeft om kinderarts te worden. Mutatis mutandis geldt dit ook voor de verpleegkundige opleidingen, die ook minder interessant zullen worden op het moment dat de portfolio in de regio wordt beperkt. Er komen zo minder kinderartsen en minder kinderverpleegkundigen beschikbaar voor onze regio in een periode dat schaarste aan personeel de belangrijkste uitdaging in de zorg is.

afdeling Raad van Bestuur
onze referentie 36923/2022/DB/DvB
datum 14 januari 2022
onderwerp Felicitatiebrief OC&W
aantal pagina's 4

Ook een innovatieve opleiding als Klinische Technologie (KT) zal negatieve gevolgen van de sluiting van onze afdeling kinderhartinterventies ondervinden. De kinderhartinterventies vinden plaats in een hoogtechnologische omgeving, die nu nog wordt geboden door het LUMC en de Universiteit Leiden. Dit valt straks weg, waardoor studenten KT hun heil ergens anders gaan zoeken. Dit betekent een groot verlies voor de regio Leiden, aangezien deze studenten immers sterk bijdragen aan het uniek kennis, wetenschappelijke en innovatieve klimaat van de regio.

Het besluit heeft ook directe gevolgen voor diverse aanverwante opleidingen en daarmee de economische impact voor Leiden en de Leids-Haagse regio. Leiden heeft met de universiteit een intensieve kennisstructuur: zo is Leiden in 2022 'European City of Science' en is Leiden het Nederlandse podium voor het Europese kennisveld. Ook de impact van dit besluit op Leiden als kennis-, woon- en werkstad dient te worden meegewogen. Het kan niet zo zijn dat deze posities door dit besluit teniet worden gedaan.

Het is van groot belang dat alle universitair medische centra voldoende interessant aanbod hebben voor studenten en artsen in opleiding. Als je specifieke specialisaties in een umc beëindigt, is dit niet gegarandeerd. Wij willen ervoor pleiten om eventuele spreiding voor het hele terrein van de kindergeneeskunde te bekijken, en niet per specialisatie. Op die manier kan de regionale spreiding, de gevolgen voor onderzoek en onderwijs en de gevolgen voor de diversie ecosystemen goed worden beoordeeld.

Leiden heeft met de Universiteit Leiden, Hogeschool Leiden en r&d-centra zoals TNO en SRON, een intensieve kennisstructuur. Ook de impact van dit besluit op Leiden als kennis-, woon- en werkstad dient te worden meegewogen. Het kan niet zo zijn dat deze posities door dit besluit teniet worden gedaan.

Wetenschappelijk onderzoek, innovatie en bedrijfsleven

De Universiteit Leiden en het LUMC staan bekend om het eeuwenlange, succesvolle internationale wetenschapsprogramma, onder meer op het gebied van de (cardio-)anatomie. Het Leidse wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de (kinder)cardiologie en (kinder)thoraxchirurgie levert talrijke innovaties op en staat internationaal hoog aangeschreven. In Leiden is een uniek ecosysteem van kennis, wetenschap en innovatie op kinder-cardiovasculair gebied ontstaan.

Het LUMC en Amsterdam UMC werken op kinderhartinterventie-gebied al meer dan 25 jaar samen in CAHAL (Centrum voor Aangeboren Hartafwijkingen Amsterdam en Leiden). CAHAL heeft dan ook een lange geschiedenis wat betreft onderzoek en innovatie op het gebied van aangeboren hartafwijkingen. Willem Einthoven heeft aan de basis gestaan van de diagnostiek binnen de cardiologie, als uitvinder van het elektrocardiogram (ECG) en het ontwikkelen van een standaard waarmee hij in 1924 een Nobelprijs ontving. Al meer dan 70 jaar hebben wij verschillende grote onderzoeksprogramma's lopen met internationaal aanzien. Voorbeelden hiervan zijn het Ritme-programma, een Interventie-programma (zowel medicamenteus als operatief) en een Anatomie-programma: de afdeling Anatomie & Embryologie van het CAHAL huisvest de beroemde Leiden Collection of Congenital Malformations, een van werelds grootste anatomische collecties die wordt ingezet voor onderzoek.

afdeling Raad van Bestuur
 onze referentie 36923/2022/DB/DvB
 datum 14 januari 2022
 onderwerp Felicitatiebrief OC&W
 aantal pagina's 4

Indien de kinderhartchirurgie niet binnen het CAHAL geconcentreerd blijft, dan zijn er zorgen over de continuïteit van deze onderzoeksprogramma's. Daarnaast wordt vanuit het Anatomie-programma 3D-prints van het hart gemaakt, hetgeen zeer behulpzaam is bij de goede voorbereiding op een ingreep.

Het LUMC heeft wereldfaam en een bijzonder trackrecord als het gaat om regeneratieve geneeskunde. Recente spin-offs hebben zich met deze reden gevestigd op het Leiden Bio Sciencepark. Het is met 20.000 arbeidsplaatsen en een groeiverwachting van 1.000 per jaar, het grootste Life Science & Health park van Nederland en één van de grootste in Europa. De organ-on-a-chip-technologie (heart-on-a-chip) wordt ontwikkeld door bedrijven zoals Ncardia en Mimetas in samenwerking met het LUMC en Amsterdam UMC. De organ-on-a-chip-technologie is een veelbelovende methode voor het testen van medicijnen. Farmaceutische bedrijven zijn geïnteresseerd in deze samenwerking. Het verdwijnen van de zorg voor kinderen met een aangeboren hartafwijking heeft een grote economische impact waardoor de jarenlange investering verloren gaat. Daarnaast wordt de gehele onderzoeksportfolio – dus breder dan dit ene specialisme - geraakt.

De wetenschappers verbonden aan het LUMC leveren vaak baanbrekend werk. Recent hebben wij bekend gemaakt dat het onze onderzoekers is gelukt om menselijke hartspiercellen massaal te kweken. Dat is een bijzondere prestatie, omdat hartspiercellen zich zeer moeilijk laten vermenigvuldigen buiten het lichaam. Door een speciale techniek hebben de onderzoekers nu een vrijwel onuitputtelijke bron van menselijke hartspiercellen gemaakt met veel nieuwe mogelijkheden voor onderzoek naar hartaandoeningen. De resultaten zijn gepubliceerd in Nature Biomedical Engineering.

Het LUMC heeft samen met Amsterdam UMC een langdurige samenwerkingsovereenkomst afgesloten met Philips, en dat levert grote successen op. Deze samenwerking heeft er mede voor gezorgd dat belangrijke vernieuwende MRI-technieken, zoals bijvoorbeeld 4D MRI, kunnen worden onderzocht, gevalideerd en geïmplementeerd. Deze innovatieve diagnostische technieken kunnen worden ontwikkeld door jarenlange investering in onderzoek, samenwerking en toepassing bij onder andere patiënten met aangeboren hartafwijkingen. Deze innovatieve programma's en jarenlange investering samen met Philips komen onder druk te staan bij het verdwijnen van de zorg voor patiënten met aangeboren hartafwijkingen in Leiden.

Het kinderhartcentrum in Leiden: hoge kwaliteit en de meeste kinderhartoperaties per jaar

De kwaliteit van zorg in het LUMC is heel goed met een zeer lage mortaliteit binnen onze patiëntenpopulatie. De afgelopen 75 jaar heeft het LUMC, eerst alleen en later samen met Amsterdam UMC binnen CAHAL, internationaal toonaangevende expertise en erkenning opgebouwd.

CAHAL is in 2021 erkend als centrum voor Congenital Heart Disease binnen het European Reference Network (ERN) GUARD-Heart. Ook het Erasmus MC heeft deze erkenning, de andere centra niet. Dit betekent dat CAHAL voldoet aan alle strenge volume- en kwaliteitseisen die zijn opgesteld. Voor kinderhartinterventies, die in het LUMC worden uitgevoerd, geldt bijvoorbeeld de eis dat het centrum minimaal 375 operaties voor aangeboren hartafwijkingen per jaar uitvoert. Het LUMC heeft de afgelopen 10 jaar gemiddeld de meeste operaties per jaar bij kinderen en neonaten uitgevoerd.

afdeling Raad van Bestuur
onze referentie 36923/2022/DB/DvB
datum 14 januari 2022
onderwerp Felicitatiebrief OC&W
aantal pagina's 4

Ook biedt het LUMC van alle umc's het meest brede pallet. Hoogwaardige en samenhangende beschikbaarheid van specialismen maakt het mogelijk dat de zwaarste en meest complexe gevallen hier geholpen kunnen worden en wij dan ook in staat zijn tot levensreddende operaties. Patiënten (kinderen) komen vanuit heel Nederland en zelfs uit het buitenland speciaal naar Leiden. Ook vermeldenswaardig is het feit dat wij als enig in Nederland prenatale kinderen (foetussen) opereren.

Breder perspectief en nadere Impactanalyse

Hoewel het besluit tot sluiting van het kinderhartcentrum in Leiden initieel het ministerie van VWS betreft, doen we ook een dringend beroep op u als nieuwe minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. We zijn niet tegen concentratie van medisch specialistische zorg, maar in dit geval zijn niet alle relevante punten voldoende in de afweging meegenomen. Wij vragen u om vanuit het belang van wetenschap, innovatie en economie, er bij de nieuwe minister van VWS op aan te dringen het besluit te herzien door het perspectief te verbreden en door onder andere een impactanalyse door de NZa naar de gevolgen van dit besluit uit te laten voeren.

We zouden het bijzonder op prijs stellen als we bovenstaande met u kunnen bespreken en zien uit naar uw reactie. Mocht u nadere vragen hebben of aanvullende informatie willen ontvangen dan zijn wij daar graag toe bereid.

Hartelijke groet,

Prof. dr. Douwe Biesma,
Voorzitter Raad van Bestuur LUMC

Prof. mr. Annetje Ottow
Voorzitter College van Bestuur Universiteit Leiden

Prof. Dr. Pancras Hogendoorn
Vicevoorzitter Raad van Bestuur LUMC
en decaan

Prof. dr. ir. Hester Bijl
Rector magnificus, College van Bestuur Universiteit
Leiden

Drs. Joeri van der Steenhoven
Lid College van Bestuur Hogeschool Leiden

